తిరోధానము

(భారతి - జనవరి 1925)

మహాశ్వేత సహజసుందరి. ఆమె సౌందర్యము మస్సృణ మృణాల మధురము. ఆమె కెందుచేతనో కృత్రిమ సౌందర్యము నెడల వైముఖ్యము. తస్మాత్ నగలమీద నామెకు నిరాకరణ.

నిరాభరణసుందరమైన యామె శరీరచ్ఛాయను చూచి లోకము మెచ్చుకొనలేకపోయినది. పో! అమంగళ వాక్యములు గూడ పల్కినది. పాపమవి, యామెకు తప్పక తగిలినవి.

నీలలోచనుడు బ్రతికి యున్నపుడు మహాశ్వేత సుమంగళివలె కన్పించలేదు. నేడు భర్తృవిహీనము వలెను కన్పించుటలేదు. సౌమంగల్యము కన్న, వైధవ్యము కన్న విభిన్నమైన యొక లక్షణ మామె మొగమున నిండియున్నది. అది సౌందర్యమేమో! ఆమె వంక చూచిన నడవిపూలు వికసించినట్లుండును.

మహాశ్వేత కృత్రిమ సౌందర్యము నెడ నెంత విముఖయో; బ్రతికియున్నపుడు నీలలోచనుడు ఆ సౌందర్యమునెడ నంత సుముఖుడు. అతడు శ్వేత కక్కఱలేనన్ని నగలు చేయించినాడు. రకరకముల చీరలు కొన్నాడు. అవన్నియు పెట్టెలో మూల్గుచుండెను. జరీయంచుగల తెల్లని పట్టుచీర కట్టుకున్న శ్వేత యుషస్సతి వోలె ప్రకాశించును. నీలలోచనుని కన్ను కది కంటగింపు. ఎప్పుడైన భర్త బలవంతమున నామె రంగు చీరగట్టి, నగలు పెట్టుకొనునా, యతడు కాలు గడప కదిపిన వెంటనే నగలన్నియు తీసి, తన తెలిపట్టుచీర కట్టుకొని శరన్మేఘము చాటు చంద్రశలాకవలె పూదోటలో విహరించుచు నూపిరి తీసికొనును.

ఆమెకు, ఆమె భర్తకు మధ్యనున్న ప్రేమసూత్రములు మృణాల సదృశములు. సౌందర్యము విషయమున నిద్దరి భావములు ఏకీభవించలేదు. ఈమెకు మల్లెపూ వనిన యిష్టము. అతనికి మందార పుష్పము మీద నభిమానము. ద్విధాస్రుతంబులగు వారి జీవన వాహినులు, పాపము కలియలేదు.

ఇప్పుడు మహాశ్వేతకు పదునెన్మిదవయేడు. ఆమెకు పదునాఱేడులు రాకమునుపే నీలలోచనుడు గతించినాడు. ఆ తరువాత సంవత్సరము వఱకు శ్వేతజీవితము ప్రశాంత గంభీరయైన నదివలె ప్రవహించినది.

ఒకనాడు శ్వేత పూదోటలో వొంటరిగా తిరుగుచున్నది. తాను పెంచుకొన్న లేడికూన వెంటనే వచ్చుచున్నది. నడుచుచు, నడుచుచు పోయి, యామె యొకచోట నిలువబడినది. ఆ ప్రక్కనే యొక మందారవృక్షమున్నది. అది ఆపాదమస్తకము పూచిన తంగేడు వలె, సంధ్యాసతివలె కొట్టవచ్చినది. ఆ మొక్క నీలలోచనుడు, శ్వేత సౌందర్యాభిప్రాయములను భేదించుటకు గాను, రెండు సంవత్సరముల క్రింద నాటినది. నేటి కది కుసుమిత యైనది. పాపము, నీలలోచనుడు మాత్రము లేడు. ఆ మందారము వంక చూచినతోడనే శ్వేతకు కన్నులు తిరిగినవి. ఆ రక్తశోభలో నేమో యున్నదనిపించినది. ఆ యెఱ్ఱని కాంతులకు తాళలేక శ్వేత నిలువెల్ల వణకిపోయినది. కన్నులు మూసికొన్నది.

ఆహా! అది యేమి? అది యేమి? కన్నులు మూసి కొన్నంతనే యెవరా యెదురుగా బ్రత్యక్షమైనది? ఆహా! నీలలోచనుడా! ప్రసన్నదీనమైన యా వదనము మహాశ్వేత వంక కనుఱెప్ప వాల్చక చూచుచున్నది. ఆ ప్రసన్న దీనతా మాధుర్యమున కాగలేకపోయినది శ్వేత. కన్నులు తెఱచినది - ఎదుట మందారవృక్షము ప్రక్కన లేడిపిల్ల.

మనస్సునకు భారము తగ్గలేదు. ఆమె పైకి నేదో మార్పు వచ్చినది. తన గదిలోనికి పోయి ప్రక్కమీద పరున్నది. శ్రమచేత కనులు మూతపడినవి. అహో! కట్టెదుట నదియేమి? మఱల నా నీలలోచనుని వదనము. శ్వేతకు భయము వేసినది. ఆమె కేమియు తోచలేదు. గది నాల్గువంకలు చూచినది. లేచిపోయి యచ్చటనున్న బీరువా తీసినది. నీలలోచనుడు సంవత్సరము క్రింద కొన్న యెఱ్ఱని పట్టుచీర బీరువా యడుగుభాగమున నేమియో పుస్తకముల క్రింద నలిగిపోవుచున్నది. అది తీసినది. కట్టుకొన్నది. ఆ తీసుకొనుటకు కట్టుకొనుటకు గంటసేపు పట్టినది. శ్వేతతల్లి యానాడామె వంక నివ్వెఱపోయి చూచినది. ఆ చూపు సరిగా నీలలోచనుడు చూచినట్లున్నది.

ఆ రాత్రి యామెకు నిద్రపట్టలేదు. కన్నులు మూసికొన్నచో నీలలోచనుడు. ఇంక ఆ భయము చేత శ్వేత కన్నులు మూయలేదు. ఏ రాత్రివేళనో కన్నుమూత కన్న నిద్రయే ముందుగా వచ్చినది కాబోలు.

మఱునాడామె ప్రొద్దెక్కి లేచినది. తగినంత కాలము నిద్రించుటచేత నామె దేహము కొంచెము తేలికగా నైనది. అది మొదలామెకు సౌందర్యవిషయమున నభిప్రాయములు మాఱినవి. రంగుచీరలు తక్క నామె యిప్పుడు మరొక్క చీర కట్టదు. తల్లివలదన్న కొలది యూరివారు చెప్పుచున్నకొలది నగలు ధరించుచున్నది. ఇందుకు కారణమున్నది. కనులు మూసినచో నామెకు నీలలోచనుడు ప్రత్యక్షమగుచున్నాడు. అతడు కనపడకున్న బాగుండునని యున్న దామెకు. ఆమెయేమి చేయగలదు? నిస్సహాయయైపోయినది. కనులు మూసెనా అతని సాక్షాత్కారము.

అతడు కనబడినపుడెల్ల నామె కమిత భయము వేయుచున్నది. ఆమె యెఱ్ఱచీర కట్టుకొని యొడలెల్ల నాభరణములు తాల్చినపుడు, కనులు మూసికొనుట తటస్థించెనా, అపుడును నీలలోచనుడు కన్పించుచున్నాడు. కాని యామె కెందుచేతనో భయముగా నుండదు. విగతభూషణయై తెల్లచీర దాల్చియున్నపుడు కర్మము చాలక కనులు మూసినదనుము! పాప మామెకే కొండయో విరిగివచ్చి నెత్తిపై బడు నన్నంత భీతి కల్గుచున్నది.

ఈ మార్పు వచ్చి నేటికి సంవత్సరమైనది. శ్వేతకిపుడు పదునెన్మిదవయేడు. ఈ సాయంకాలమున నామె యభ్యంగము చేసి, దాలిచి, సర్వావయములయందు మనోజ్ఞ భూషణములు తళతళలాడు సంజ యెఱుపు బంగరుపువ్వుల బనారసు చీరకట్టి తోటలో నున్న చలువరాతిపై తల విరియబోసికొని యారబెట్టుకొనుచున్నది.

అప్పటి యామె యా సౌకుమార్యమును ఆనందమును ఆ దృగంత విన్యాస వైఖరులను జూచినవారి కామె వాసవసజ్జిక వలె దోచును. అప్పుడొక మలయపవన కిశోర మాపుష్పవాటికా సుగంధాకృతి మెల్లగా నామె మీదకు వీచినది.

దూరములో నెవరో వచ్చుచున్నట్లయినది. శ్వేత అటు చూచినది. మందారమటుపోయినది. ఎదురుగా రాధారాముడు కనంబడినాడు. ఇరువురు నొకరివంక నొకరు నిశ్చలముగా చూచుకొనిరి. అఱనిముసము ప్రపంచము మాట వారికి తెలియదు. మఱలనొక్క గాలికెరటము వచ్చినది. శ్వేత యులికిపడి చీర సర్దుకొని చలువరాతి మీద నుండి లేచి తొలగిపోయినది.

రాధారాముని శ్వేత యిదివఱకు చూడలేదు. కాని యాతని నామె యెఱుగును. అతని పేరు "రాధారాం" ఇతడును శ్వేత యన్నగారగు మధుకాంతుడును

స్నేహితులు రాధారాం బొంబాయిలో నొక పత్రిక కధిపతిగా నున్నాడు. మధుకాంతుని చూచిపోవుటకు వచ్చినాడు. నాల్గురోజులయినది వచ్చి, శ్వేత సంగతి అతనికి తెలియును. అతడును ఇదివరకామెను పరీక్షగా చూడలేదు. నేడామె యందమాతని సమ్మోహితుని చేసినది. రాధారాం తత్త్వజ్ఞాన సభ వాడు. ఇంత వఱకు బ్రహ్మచారి.

ఇరువురును ఎవరిదారిని వారు వెళ్ళిరి. దీపములు పెట్టువేళకు శ్వేత తాను క్రొత్తగా నాటిన మందారమునకు తోటమాలి నీళ్ళు పోసెనో లేదో చూచుటకు తోటలోనికి వచ్చును. ఆ మందారము తానింతవరకు కూర్చున్న చలువ రాతికి దగ్గరలో నున్నది. శ్వేత చూచినది మందారము బోదెలో పోసిన నీళ్ళు పీల్చుకొనుచున్నది. కాని లేడిపిల్ల దాని చివుళ్ళన్నియు కొఱికి తిన్నది. శ్వేతకు విసుగుపుట్టి చలువరాతి మీద కూర్చుండబోయినది.

శ్వేతకాశ్చర్యమైనది. ఆ చలువరాతిమీద రెండు తెల్ల గులాబిపూవు లొకటిగా కట్టియుంచబడెను. శ్వేత యా పూవుల వంక నిశ్చలముగా చూచినది. ఒక్క యరనిముసమామె యచ్చోట నిలుచుండి నెమ్మదిగా నింటిలోనికి పోయినది.

సంజ చీకటులు వచ్చినవి.

రాతిరి పదిగంటలు కావచ్చినది. శ్వేత తన గదిలోకి పోయినది. దీపమెక్కించి తన శయ్యకు దగ్గఱగా నుంచి చదువుటకు కాదంబరి తీసినది. ప్రక్కపై గూర్చుండబోవు సరికామె యాలోచనా నిమగ్నయైనది. ప్రక్కమీద రెండు గులాబీ పూవుల గుత్తియు గనబడినది. ఆమె హృదయము నేదియో తాకినట్లయినది. ఆమె కొంచెము సేపట్లే నిలిచి ఆ పూవుగుత్తి నెమ్మదిగా దీసి దూరముగా నున్న బల్లపై నుంచి పరుండి చదువ నారంభించెను. చదువు సాగలేదు. విసిగి చివరకు దీపము తగ్గించి యటు తిరిగి కనులు మూసికొనెను. నిరంతరము ప్రసన్నదీనముగా జూచు నీలలోచనుని మొగము నేడేలకో తేజోవిహీనముగా నున్నది. తేజోవిహీనత కాదు. ప్రసన్నదీనముగానే యున్నది. కాని మునుపటి యంతగా లేదు.

రాధారాం మఱునాడు వెళ్ళిపోయినాడు. అతనితో మధుకాంతుడును వెళ్ళినాడు. మూడవరోజున మధుకాంతుని చిరునామాతో రాధారాం

సంపాదించుచున్న పత్రిక మధుకాంతుని యింటికి వచ్చినది. ఇదివఱకా పత్రిక యిచ్చుటికి వచ్చుటలేదు. తపాలావాని వద్ద నుండి శ్వేత యా పత్రిక నందుకొన్నది.

ఒకనాడు శ్వేత తోటలో తిరుగుచున్నది. లేడిపిల్ల పిలకలు కొఱికివేసినది కాబోలు. ఆ మందారపు మొక్క చనిపోయినది. అచ్చటినుండి నెమ్మదిగా మూడు సంవత్సరముల క్రింద నీలలోచనుడు నాటిన మందారము వద్దకు పోయినది. అది శిశిరర్తువు. మందార మింకను కొంచెముగా పూయుచునే యున్నది. ప్రొద్దుగ్రుంకినంతనే చలివేసి యామె సేలువ కప్పుకొని పోయి పండుకొన్నది. తలనిండ ముసుగు వైచుకొని కన్నులు మూసికొన్నది. నీలలోచనుడు దూరదూరముగా పోవుచున్నట్లయినది. ఇంతలో వెనుక నుండి యెవరో తన్ను తాకినారు. వెనుతిరిగి చూచినది. లేడిపిల్ల. ముద్దుగా లేడిపిల్లను దగ్గరకు తీసుకొని దాని మూతి చేతితో పట్టుకొన్నది. గిన్నెవలె నున్న మందారపూవులో లేడి మూతిపెట్టినది కాబోలు! దాని ముట్టెయంతయు మందారకుసుమ కింజల్కములే. శ్వేత లేచి కూర్చుండి తన పైట చెఱగుతో దాని ముట్టె తుడిచి శుభ్రముచేసి దానిని కౌగలించుకొని దానికి కూడ సేలువ కప్పెను. అది యూపిరాడక వదలించుకొని పాఱిపోయినది.

రాధారాం దగ్గరనుండి శ్వేతకు తరచుగా నుత్తరములు వచ్చుచుండెను. ఆమె మాత్రము నూటికి కోటికి నొక్క జవాబు వ్రాయుచుండెను. శ్వేతలో నేదియో యింకొక మార్పు గోచరించుచున్నది. అది హఠాత్తుగా నొక్కసారి కల్గినది కాదుగాన నది యేదియో తెలియుట లేదు. అది క్రమక్రమముగా సువ్యక్తమే యగుచున్నది.

ఆమె యిపుడు ఒత్తురంగు చీరలు కట్టుట మానివేసినది. గులాబిరంగు, గోధుమరంగు, మొదలగు లేతరంగుల చీరలు కట్టుచున్నది. ఒడలి మీద భూషణములు కొద్దిగా తాల్చుచున్నది. మునుపటికన్న నామె మొగములో నుత్సాహము ద్యోతక మగుచున్నది. ఆమె సౌందర్యమంతకంతకు ఱెల్లు పూవువలె, మొగలి పుప్పొడివలె, తెల్లని యేకువలె, నిండు విఱిగిపోయిన కాలువవలె, మల్లెపూవు వలె నిగనిగలై సొగసు మీఱుచున్నది. చకితములైన యామె లోచనములు అంతకంతకు నిశ్చలము లగుచున్నవి.

శిశిరము వెనుక బట్టినది. మందారము పూయుట మానినది. మల్లెతీవ విరియ బూచినది. ఆ పూదోటలో శ్వేత యొక యుత్తరము చదువుకొనుచు నడుచుచున్నది. ఆమె చేతులకు సన్నని బంగారు మురుగులను మెడలో నొక బంగారు గొలుసు మాత్రమే యున్నవి. జరీపోగులు గల తెల్లని పట్టుచీర యామె యొడలిపై శరత్కాల మేఘశకలము వలె వాయుధూతమగుచున్నది.

రాధారాం వచ్చినాడింతలో. ఒకరొక్కరు కౌగలించుకొన్నారు. తాను చదువుచున్న యుత్తరము శ్వేత మాటుచేసినది. రాధారాం దానివంక చూచి యామెకు తెలియనట్లు నవ్వినాడు. రాధారాం శ్వేత వంక నిలువున చూచి, యామె యానాటి వేషము మిక్కిలి రమ్యముగా నున్నదని చెప్పి, మఱునాటి మధ్యాహ్నము తమ పెండ్లివేళ నట్లే వేషము సంతరించుకొమ్మని చెప్పినాడు.

శ్వేత కొంచెము లజ్జావనత వదనయైనది. రాధారాముని కాలజ్ఞామధురిమ వలన నానందమై యామెను కౌగలించుకొని యామె చుబుకము నెత్తి యా యెఱ్ఱని పెదవులపై నొక చుంబనము చేసినాడు. అప్పటి యానంద పారవశ్యమున నప్రయత్నముగా శ్వేత కన్నులు మూతపడినవి. శ్వేతకు చప్పున తెలివి వచ్చినది. నీలలోచనుడు కనబడలేదు. ఆమె కాశ్చర్యమైనది. అది నిజమో, అబద్ధమో అని తరువాత పది నిమేషములలో నామె యొక వందసార్లు కనులు మూసికొన్నది. నీలలోచనుని చిహ్నము గూడ లేదు. అది మొదలామె జీవితాంతము వఱకు మఱల నామెకు నీలలోచనుని రూపము కనుపించలేదు.